

Nærøy kommune

Arkiv: 242
Saksmappe: 2015/1210-4
Saksbehandler: Camilla Maria Vågan
Dato: 12.01.2016

Saksframlegg

Utvalgssaksnr	Utvalg	Møtedato
5/16	Formannskapet	20.01.2016

Sak:	Høring: Havbruksfondet - forslag til innretning av fondet
-------------	--

Vedlegg:

- 1 Høringsbrev
- 2 NFKK og Sjømat Norge - høringssvar på innretning havbruksfond

Bakgrunn

Stortinget har anmodet Regjeringen om å etablere et havbruksfond. Intensjonene med havbruksfondet er å fordele inntektene fra landets oppdrettsvirksomheter mellom kommuner/fylker og staten for å stimulere til økt tilrettelegging for fortsatt bærekraftig vekst i næringen. Regjeringen følger opp Stortingets anmodning hvor Nærings- og fiskeridepartementet nå har lagt ut forslag til innretning av fondet ut på høring. Næringskomiteen på Stortinget har foreslått at 80% av vederlaget for økt kapasitet i oppdrettsnæringen skal tilfalle kommunal sektor og 20% skal tilfalle staten. I høringsforslaget som er utsendt foreslås det at av de 80 prosentene som skal gå til kommunal sektor skal 10% tilfalle fylkeskommunen og 70% gå til kommunene. Denne saken handler om å gi uttalelse i forhold til hvordan dette fondet skal innrettes, og ikke om hvorvidt fondet skal opprettes eller ikke. Høringen utfordrer høringspartene på å mene noe om fordelingen mellom kommune, stat og fylkeskommune, ulike fordelingsmodeller og organisering av fondet.

I høringsbrevet står det at hovedmålene for havbruksfondet er:

- Sikre en rimelig fordeling på alle kommuner med oppdrettsvirksomhet
- Stimulere kommunene til å gi næringen tilgang til egnede lokaliteter
- At fondet skal være enkelt å administrere
- At måten midlene fordeles på skal legge til rette for forutsigbare inntekter for kommunene

Vurdering

Ved vurdering av høringen har rådmannen valgt å se til høringsuttalelsen som er utarbeidet av Nettverk fjord- og kystkommuner (NFKK) og Sjømat Norge. Nettverket er en sammenslutning av oppdrettskommuner over hele landet og utgjør dermed en sterk stemme

på vegne av kommuner med oppdrettvirksomhet. En av dette nettverkets hovedsaker de siste årene har vært å arbeide for at det innføres en egen arealavgift for havbruksvirksomhet, med argumentasjon om at kommunene burde få ta del i en større andel av verdiskapingen for båndlegging av arealer til næringen. Nettverkets krav om egen arealavgift nådde ikke fram politisk, men etablering av havbruksfondet vil på mange måter svare opp argumentasjonen om viktigheten av at oppdrettskommunene stimuleres og tilføres økonomisk handlekraft til å bedre tilrettelegge for arealer og utvikling.

En av de viktigste forutsetningene for fortsatt vekst og utvikling i havbruksnæringen er tilgang på egnet areal. Det er kommunene som gjennom planlegging legger til rette for lokaliteter. Havbruksnæringen er avhengig av forutsigbarhet og helhetlig planlegging over store arealer for å kunne utvikle rasjonell logistikk, drift og sikringssoner. Kommunens evne og vilje til planlegging og båndlegging av slike arealer er derfor av stor betydning for å kunne utnytte det vekstpotensialet som ligger i norsk oppdrettvirksomhet. Derfor er også intensjonene med havbruksfondet å gi kommunene en større andel av verdiskapingen i form av midler for å sikre sterkere lokal stimulering.

Et av de mest vesentligste spørsmålene som høringen stiller handler om hvilken fordelingsnøkkel fondet skal benytte. Høringen tar utgangspunkt i at fordelingen er 20/80 mellom stat og kommunal sektor, hvorav 10 til fylkeskommunen. Rådmannen er enig med høringssvaret fra NFKK og Sjømat Norge at rent prinsipielt burde fondets inntekter gå uavkortet til kommuner/fylker, da det er kommunene og fylkeskommunene som legger til rette for næringen og som vil ha størst utviklingskraft ved bruk av midlene til å bedre tilrettelegge arealer. Men i og med at det er behov for en avklaring om fordelingen, har også nettverket i høringssvaret akseptert denne fordelingen mellom staten og kommunene. Høringsdokumentet vier stor plass til hvordan midlene skal fordeles mellom kommunene. Dette er selvsagt da det vil ha størst betydning for formålet med fondet vil fungere i praksis. Høringen fra departementet foreslår flere ulike alternativer, noen mer forklart enn andre. De alternative forslagene til fordelingsmodeller som det er vist til i høringen er:

1. Lik fordeling: - fordeling av inntektene likt på alle kommuner.

Fordeler midlene flatt for alle kommuner. Departementet viser til at valg av denne fordelingsnøkkelen vil gi ulikt utslag, da denne fordelingen ikke skiller mellom hvor stor oppdrettvirksomheten er i hver kommune. Dette vil falle uheldig ut for de større oppdrettskommunene med stor båndlegging av arealer opp i mot kommuner med liten aktivitet.

2. Lokalitets-MTB: - kommuner med mest oppdrett får større andel av inntektene
MTB på lokalitetsnivå er et uttrykk for hvilken miljømessig bæreevne lokaliteten er klarert for. MTB står for maksimalt tillatt biomasse. Denne modellen vil da ta utgangspunkt i alle klarerte lokaliteter en kommune har.

En annen form for MTB er konsesjons-MTB som tar utgangspunkt i den miljømessige bæreevnen knyttet til en konsesjon.

Helt bak i høringsdokumentet fra departementet vises en oversikt som viser hvordan uttellingen vil bli for den enkelte kommune basert på lokalitets-MTB med utgangspunkt i inntekter på 500 mill.kr, 1 milliard kr og 2 milliarder kr. Oppsettet viser at Nærøy kommune vil kunne få fra kr 14,7 mill til 58,9 mill, ut i fra hvilke inntekter som dette regnes ut i fra.

Ved bruk av denne modellen vil administrering av fondet holdes på et minimum.

3. Fysisk arealbeslag: - fordeling ut fra fysisk arealbeslag

Innrapportert arealbeslag danner utgangspunktet for beregning. Departementet viser i høringsforslaget til at utslaget av denne modellen ikke vil kunne være særlig forskjellig fra utslaget ved bruk av lokalitets-MTB.

4. Slaktevolum: - en fordeling basert på slaktevolum på lokalitetsnivå

Denne modellen gjør at fordelingen vil bli knyttet opp i mot faktisk verdiskaping og ikke opp i mot båndlagt areal. Dette vil bidra til at kommunene med de mest produktive lokalitetene får størst uttelling. På den andre siden kan ensidig uttelling basert på slaktevolum slå negativt ut på stimuleringen til kommunene for å tilrettelegge for større arealer. Videre vil kommuner som i perioder har mindre produksjon eks. grunnet nedslakting grunnet sykdom eller i påvente av slakteklar produksjon komme dårlig ut, uten at de av den grunn trenger mindre stimulans til å videreutvikle og øke sin kapasitet for fremtiden.

Departementet har ikke kommet fram til andre alternative fordelingsnøkler. Rådmannen ser at det er av stor betydning at fordelingen av fondet både kan foregå så ubyråkratisk, uavkortet og forutsigbart som mulig. Når formålet med fondet er å sikre kommunenes utviklingskraft og arealer virker det ikke å være en rettferdig løsning å legge opp til lik fordeling på alle kommuner. Ulike kommuner har ulikt areal som er båndlagt og ulik produksjon. De kommunene med størst båndlegging og produksjon vil oppleve å ha det største behovet for å kunne utvikle og tilpasse fortsatt vekst.

Modellen som belønner etter slaktevolum vil helt klart kunne bidra til at de kommunene som faktisk har størst produksjon får uttelling for dette, og dermed få en styrket stimulering til å øke produksjonen. Stor produksjon gir stor verdiskaping. På den andre siden vil ensidig fokus på utmåling fra slaktevolum være uheldig for kommuner som har store arealer båndlagt med mindre produksjon. Mindre produksjon på ulike lokaliteter trenger ikke å være varig, men kan eksempelvis være på grunn av sykdom som har ført til nedslakting eller at nye produksjonsarealer enda ikke har nådd sitt produksjonsnivå. Et lavere slaktevolum i perioder eller i noen år trenger ikke være et tegn på dårlig tilrettelegging eller mindre potensial for vekst, men kan også være et utslag av en naturlig vekstfase i påvente av økt slaktevolum og til nye produksjonsarealer blir fullt utnyttet.

Høringsforslaget fra NFKK og Sjømat Norge foreslår imidlertid at 60% av de 70 % til kommunene skal fordeles ut i fra den enkelte kommunes andel av total lokalitetskapasitet. Denne fordelingen tilgodeser kommuner som har tilrettelagt godt for lokaliteter framfor kommuner med mindre arealer avsatt. Rådmannen oppfatter at dette er en fordelingsnøkkel lik lokalitets-MTB. Denne modellen vil kommuner som har større antall lokaliteter best uttelling. Videre ønsker nettverket at de resterende 10% tildeles ut fra den enkelte kommunes nytildelte eller utvidede arealer. På denne måten får kommuner som aktivt og nylig har tilrettelagt en "belønning" for dette. Rådmannen mener at fordeling slik som nettverket har foreslått i sitt høringssvar virker rettferdig og stimulerende. Hovedvekten på fordelingen tar utgangspunkt i lokaliteter, men stimulerer også litt ekstra de kommunene som aktivt tilrettelegger for nye lokaliteter. En fordeling skissert slik vil både belønne antall lokaliteter og nyutvikling. Denne formen for modell som nettverket viser til vil være svært gunstig for Nærøy kommune som både har en stor andel lokaliteter og aktive aktører som utnytter disse med planer om utvideleser.

Rådmannen støtter også nettverkets betraktninger omkring når og hvordan midlene skal utbetales. Det er viktig at fondet forvaltes så ubyråkratisk som mulig og at midlene kommer uavkortet og raskes mulig til kommunene. Det er av stor betydning av dersom kommunene skal kunne være "framoverlent" og kunne sette i gang tiltak sammen med næringen, at midlene kommer årlig og dermed gi forutsigbarhet i kommunens budsjetter. Rådmannen ser heller ingen grunn for at siste tildelingsrunde med frist 31.12.16 ikke skal innlemmes i den nye ordningen for havbruksfondet fra og med 2017.

Konklusjon:

Med bakgrunn i at høringssvaret fra Nettverk for fjord og kystkommuner er representativt for oppdrettskommuner over hele landet og at dette samsvarer med rådmannens vurdering fra

kommunens side, vil det ikke være grunn til å fravike nettverkes hørings svar. Rådmannen vil derfor tilrå at Nærøy kommune slutter seg til nettverkets hørings svar.

I og med at høringsfristen er satt til den 18. februar vil hørings svaret fra Nærøy kommune kun behandles av formannskapet i møte den 20. januar. Dette medfører at vedtaket må fattes med hjemmel i kommunelovens § 13 (hasteparagrafen).

Rådmannens forslag til vedtak:

Nærøy kommune slutter seg til høringsuttalelsen fra Nettverk fjord- og kystkommuner og Sjømat Norge.

Vedtaket er fattet med hjemmel i kommunelovens § 13.

Saksprotokoll i Formannskapet - 20.01.2016

Behandling:

Rådmannens forslag til vedtak ble enstemmig vedtatt.

Vedtaket:

Nærøy kommune slutter seg til høringsuttalelsen fra Nettverk fjord- og kystkommuner og Sjømat Norge.

Vedtaket er fattet med hjemmel i kommunelovens § 13.